

ศักยภาพการจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ในชุมชน ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

The Potential of Knowledge and Local Wisdom Management for Learning in Lan Khoi Sub-district Community, Pa Phayom District, Phatthalung Province

ปัญญา ชูช่วย¹, น้ำฝน พลอยนิลเพชร², ภัททิรา กลิ่นเลขา³, ทวนธง ครูทจอน⁴

Punja Chuchuay¹, Namfon Ployninpet², Phattira Klinlekha³, Thuanthong Krutchon⁴

Received: 4 March 2021

Revised: 22 April 2021

Accepted: 12 May 2021

บทคัดย่อ

การศึกษาศักยภาพการจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ในชุมชนตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อสำรวจและรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านลานข่อย ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง และ 2) เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการ ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน กลุ่มตัวอย่างเป็นประชาชนในพื้นที่ จำนวน 140 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก และการสนทนากลุ่มย่อย ผลการวิจัยพบว่า 1) ข้อมูลองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านลานข่อย ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ได้แก่ หัตถกรรมไม้กลึง ผ้าทอลานข่อย หนึ่งตะลุง เครื่องแกง สมุนไพรพื้นบ้าน 2) ศักยภาพการจัดการ ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ในชุมชนตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีผู้นำที่มีศักยภาพ เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการจัดการท่องเที่ยว มีความเป็นเอกลักษณ์ เฉพาะของชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย การจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบล ลานข่อยขาดความเป็นรูปธรรมและแบบแผนที่ชัดเจน ขาดการจัดทำสื่อองค์ความรู้ที่เหมาะสมในการถ่ายทอด ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน ขาดการบริหารจัดการ ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน สถานศึกษานักท่องเที่ยว การถ่ายทอดองค์ ความรู้ของชุมชนมุ่งเน้นกลุ่มที่มาศึกษาดูงานแต่ขาดการถ่ายทอดไปยัง

¹ อาจารย์ประจำสาขาวิจัย/วัดและประเมินผล, คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 84100

² นักวิจัยป่าไม้, ศูนย์วิจัยและพัฒนาการป่าไม้ภาคใต้ หมู่ 1 ตำบลลูลุง อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา 90110

³ อาจารย์ประจำสาขาวิชาเทคโนโลยีสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย จังหวัดสงขลา 90000

⁴ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์และการจัดการทรัพยากรมนุษย์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ อำเภอเมืองสงขลา จังหวัดสงขลา 90000 อีเมล: thuanthong@tsua.cth

¹ Lecturer of Research Measurement and Evaluation Department, Faculty of Educational, Suratthani Rajabhat University, Suratthani Thailand. 84100

² Forest Researcher, Southern Forest Research and Development Center, Moo 1 Chalung Hatyai Songkhla 90110

³ Lecturer of Communication and Technology, Rajamangara University Technology Srivijaya, Songkhla Thailand. 90000

⁴ Assistant Professor, Department of Public Administration and Human Resource Management, Faculty of Humanities and Social Sciences, Thaksin University, Meang Songkhla, Songkhla 90000 Thailand, email: thuanthong@tsu.ac.th

กลุ่มเยาวชนในพื้นที่ ข้อเสนอแนะ ในการพัฒนาชุมชนคือการสร้างสื่อที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมความรู้ที่เหมาะสมสำหรับบุคคลที่ เข้ามาเยี่ยมเยือนและเยาวชนในพื้นที่

คำสำคัญ: ศักยภาพ การจัดการความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น การเรียนรู้

Abstract

The objectives of this research were 1) to survey and collect the data of local wisdom of Ban Lan Khoi Community, Lan Khoi Sub-district, Pa Phayom District, Phatthalung Province. and 2) to study the potential of knowledge and local wisdom management as learning sources for the community, educational institutions, and tourists. To obtain the data, tourists and local people were the sources and 110 of the samples were collected through both the in-depth interview and group discussion. The findings were as follows.

1) The local herbs, curry paste, shadow puppet plays, Lan Khoi hand-woven clothes, and lathe wood handicrafts were the local wisdom of Ban Lan Khoi Community. 2) The community had a potential leader and its strength of tourism management, having the uniqueness of diverse local wisdom. The management of knowledge and local wisdom lacked both obvious concreteness and clear patterns: lack of media creation for promoting appropriate body of knowledge, lack of relating local wisdom to tourist activities; and lack of management of knowledge and local wisdom as learning sources for the community, educational institutions, and tourists. The knowledge transfer of the community only focused on site visit groups, not on the youths of the community. The suggestions for developing the community were to create a variety of media for promoting appropriate knowledge to site visit individuals and local youths.

Keyword: Potential, Knowledge Management, Local Wisdom, Learning

บทนำ

ชุมชนลานข่อย ตำบลลานข่อย อำเภอบางสะพานน้อย จังหวัดพัทลุง เป็นชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้วยทรัพยากรป่าไม้ แหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์และวิถีชุมชน เป็นชุมชนที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่น่าสนใจ มีแหล่งท่องเที่ยวองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการสืบสานให้คงอยู่คู่กับชุมชนรุ่นต่อรุ่นเพื่อเป็นการเผยแพร่องค์ความรู้ของชุมชนไม่ให้สูญหายไปจากวิถีชีวิตของคนในชุมชน สภาพของการจัดการท่องเที่ยวของตำบลลานข่อยในปัจจุบันเป็น

ลักษณะของการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวแบบกึ่งผจญภัย มีกิจกรรมล่องแก่ง และมีการให้บริการด้านที่พัก อาหาร กิจกรรมร้องคาราโอเกะ นวดแผนโบราณ ห้องอบสมุนไพร กิจกรรมสันตนาการและการจัดเลี้ยง เพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว ในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ไม่ได้นำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่มาใช้ในการจัดการท่องเที่ยวเท่าที่ควร ขาดการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพในการนำวิถีชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยต่อยอดในการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน ขาด

การเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวเกี่ยวกับวิถีชุมชนภายในตำบลอย่างแท้จริง และการดำเนินการท่องเที่ยวของชุมชนเป็นการดำเนินงานของภาคธุรกิจเอกชน จึงทำให้ชุมชนไม่มีส่วนร่วมในด้านการท่องเที่ยวเท่าที่ควร คนในชุมชนส่วนใหญ่ถูกจ้างทำงานในกิจกรรมส่งแ่ง การดูแลบริการที่พักและการจัดเตรียมอาหารในกรณีที่นักท่องเที่ยวเข้ามาท่องเที่ยวเป็นหมู่คณะ จากการสำรวจความต้องการของชุมชน ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่ที่มีความต้องการให้นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวมีการเข้าถึงกิจกรรมต่างๆ ของชุมชนภายในตำบลมุ่งเน้นการท่องเที่ยวที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงวิถีชุมชน ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มากขึ้น ปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการท่องเที่ยวของแหล่งท่องเที่ยวในชุมชนตำบลลานข่อย สิ่งที่สำคัญเกิดจากการขาดการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารการท่องเที่ยวและวิถีชุมชน ขาดการสร้างการรับรู้เกี่ยวกับวิถีชุมชน ทำให้วิถีชุมชนในพื้นที่ไม่ได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวเท่าที่ควร นอกจากนี้วิถีชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นบางอย่างไม่มีการสืบทอดส่งผลให้องค์ความรู้ต่างๆ ของชุมชนนั้นหายไปจากวิถีความเป็นอยู่ของคนในชุมชนได้ (เทศบาลตำบลลานข่อย, 2558) และผลจากการวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วมของชุมชนในตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ของดวงจิตา พัฒโน และคณะ (2555) พบว่า นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวทราบข้อมูลเกี่ยวกับวิถีชุมชนและได้รับความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่นเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ต่างๆ ของชุมชนค่อนข้างน้อย ขาดการจัดการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญาท้องถิ่น และการจัดทำข้อมูลองค์ความรู้เกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อเผยแพร่แก่นักท่องเที่ยวให้มากขึ้น โดยให้คนในชุมชนเข้ามา มีบทบาท มีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น รวมถึงการสร้างตระหนัก

ให้เกิดขึ้นกับคนในชุมชน การให้ความสำคัญเกี่ยวกับการจัดการเรียนรู้และการสร้างฐานข้อมูลการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นชุมชนเพื่อเชื่อมโยงกับการบริหารจัดการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ที่มีประสิทธิภาพ และไม่ให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านั้นสูญหายไป โดยการนำองค์ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการแก้ปัญหาเศรษฐกิจของชุมชนเพิ่มรายได้แก่คนในชุมชน เพื่อให้คนในชุมชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

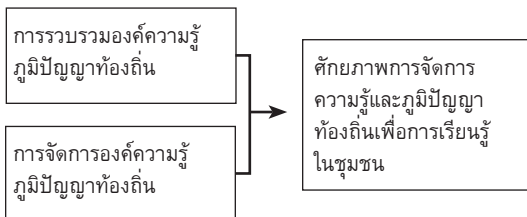
จากการลงพื้นที่สำรวจและศึกษาข้อมูลของชุมชนปรากฏว่าการบริหารจัดการท่องเที่ยวของชุมชนขาดการจัดการความรู้ที่เป็นรูปธรรมในการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยชุมชนยังคงขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีอยู่เข้ามาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ของชุมชน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเหล่านั้นคงอยู่ต่อไปควบคู่กับการจัดการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ประโยชน์เกี่ยวกับศักยภาพของชุมชนที่มีอยู่ในการบริหารจัดการท่องเที่ยว ซึ่งก่อให้เกิดการท่องเที่ยวที่มีการเชื่อมโยงการเรียนรู้วิถีชุมชน ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับศักยภาพการจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ในชุมชนตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ทั้งนี้เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการบริหารจัดการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนของชุมชน การรวบรวมเกี่ยวกับองค์ความรู้ และการจัดการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนลานข่อย และเพื่อเป็นการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนควบคู่กับกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ซึ่งเป็นการพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืนและชุมชนมีส่วนร่วมในการพัฒนา นำไปสู่การกระจายรายได้ให้แก่คนในชุมชน เกิดการสร้างรายได้ และผลกำไรจากการท่องเที่ยวกับชุมชนอย่างแท้จริง รวมถึงเกิดการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อสำรวจรวบรวมข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านลานข่อย ตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาศักยภาพการบริหารจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน ตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง

กรอบแนวคิดการวิจัย

จากการศึกษาสภาพปัญหา การทบทวนวรรณกรรม งานวิจัย และข้อมูลสภาพทั่วไปของการจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนลานข่อย ตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดการวิจัยดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีการศึกษา

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลัก เป็นกลุ่มคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการท่องเที่ยวในเขตเทศบาลตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง ช่วงวันที่ 1-30 เมษายน 2560 ประกอบด้วยกลุ่มผู้ให้ข้อมูล 4 กลุ่ม ดังนี้

- 1) กลุ่มผู้นำชุมชนและปราชญ์ชุมชนที่อยู่ในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง โดยใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 30 คน

- 2) ประชาชนในเขตเทศบาลตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง ที่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวในพื้นที่ ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวกเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว จำนวน 40 คน

- 3) เยาวชนที่อาศัยอยู่ในเทศบาลตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจงกับกลุ่มเยาวชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวของชุมชน เพื่อให้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว จำนวน 40 คน

- 4) นักท่องเที่ยวที่เข้ามาเที่ยวในพื้นที่เทศบาลตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง ใช้วิธีการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบสะดวกเพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นที่มีการเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยว จำนวน 30 คน

เครื่องมือการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลประกอบด้วย

- 1) แบบสัมภาษณ์ ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้นำชุมชนและปราชญ์ชาวบ้านที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่มสมุนไพรรักษาโรค กลุ่มทอผ้าไหมกลุ่มลานข่อย กลุ่มไม้กลึง กลุ่มหนังตะลุง และกลุ่มเครื่องแกง จำนวน 30 คน

- 2) การสนทนากลุ่มย่อย ประชาชนและเยาวชนที่มีส่วนร่วมในการจัดการท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในพื้นที่เขตตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง จำนวน 80 คน

- 3) แบบสัมภาษณ์ นักท่องเที่ยวที่เข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่เขตเทศบาลตำบลลานข่อย อำเภอบำเพ็ญ จังหวัดพัทลุง จำนวน 30 คน

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

1. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือการหาค่าความสอดคล้องของข้อความกับนิยามศัพท์และโครงสร้างกรอบแนวคิดของการวิจัยสำหรับการสัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่มย่อยที่ใช้ในการวิจัยโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ได้ค่าความสอดคล้องของข้อความตั้งแต่ .67-1.00

2. การประเมินความเหมาะสมของเครื่องมือและนำมาหาค่าความสัมพันธ์ ได้ค่าความสัมพันธ์ของผลการประเมินจากผู้เชี่ยวชาญเท่ากับ .76

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์เชิงลึกและการสนทนากลุ่มย่อย

ผลการวิจัย

การศึกษาศักยภาพการจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ในชุมชนตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิจัยดังนี้

1. ข้อมูลภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านลานข่อย ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีดังนี้

1.1 หัตถกรรมไม้กลึง เป็นผลิตภัณฑ์ภูมิปัญญาที่เกิดจากการเรียนรู้ของครอบครัวเพื่อสร้างอาชีพและมีการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านการประกอบอาชีพแก่ญาติพี่น้องและผู้สนใจ รูปแบบของผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไม้กลึงเกิดจากความต้องการของช่างไม้ที่ต้องการแปรรูปไม้ที่มีอยู่ในพื้นที่ให้มีมูลค่าเพิ่มที่สามารถสร้างรายได้เพื่อเลี้ยงชีพของสมาชิกในครอบครัว และเพื่อให้การสร้างงานเกิดขึ้นในชุมชน และได้นำไปวางขายและได้รับความนิยมจากผู้บริโภคที่เข้ามา

ในชุมชนลานข่อย และขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเป็นวงกว้าง วัตถุดิบที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์หัตถกรรมไม้กลึงมาจากวัตถุดิบสองชนิดคือมาจากไม้ไผ่ตงและไม้กระถินเทพา โดยผลิตภัณฑ์ที่ทำจากไม้กระถินเทพาได้รับความนิยมจากลูกค้าเป็นอันมาก เพราะผลิตภัณฑ์ที่ได้มีลายไม้ที่เป็นเอกลักษณ์และมีความงดงามเฉพาะตัวในแต่ละชิ้น โดยไม่ต้องมีการสร้างลวดลายไม้เพิ่มเติม คุณสมบัติของเนื้อไม้เป็นเนื้อไม้ที่มีความเหนียวนุ่ม ทำให้เมื่อมีการอบและขัดเนื้อไม้จะไม่ทำให้เนื้อไม้เกิดการแตกร้าว วัตถุดิบในการผลิตส่วนใหญ่หาได้ง่ายจากโรงไม้และต้นกระถินในชุมชนลานข่อย ผลิตภัณฑ์ที่ได้รับความนิยม เช่น ตะเกียงเจ้าพายุ แก้วอี แจกันดอกไม้ บ้ายไม้ต่างๆ โดยสินค้ามีการกระจายไปจำหน่ายที่ห้างสรรพสินค้าต่างๆ ของจังหวัดพัทลุง แสดงดังภาพประกอบ 2

ภาพประกอบ 2 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ไม้กลึง

กลุ่มผ้าทอ ประกอบด้วย 2 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มผ้าทอนิคมลานข่อย จัดตั้งขึ้นขึ้นเนื่องมาจากประชาชนในเขตนิคมสร้างตนเองควนขนุนมีฐานะยากจนและมีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก เพราะประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้าง และสตรีในพื้นที่ลานข่อยไม่มีอาชีพเสริม

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จึงได้จัดสรรงบประมาณให้นิคมสร้างตนเองขอนแก่น จัดฝึกอบรมการทอผ้าด้วยกี่ให้แก่สมาชิก ปัจจุบันกลุ่มผ้าทอนิคมลานข่อยมีลายผ้าประมาณ 18 ลาย ทางกลุ่มมีการพัฒนาสินค้าและผลิตภัณฑ์ มีเป็นลายที่นำส่งสินค้า OTOP พัทลุง คือ ลายดอกพะยอม ลายพะยอมไพร ลายพะยอมแก้ว ลายพะยอมบ้านนา ลายพะยอมปันนา ลายเพชรสงวนนาม ลายเกร็ดแก้ว ลายพะยอมเล็ก และลายดอกป๊อบ ส่วนลายที่ได้รับความนิยมที่สุดเป็นลายพะยอมเล็ก (พิกุล) สำหรับผลิตภัณฑ์ที่เป็นที่นิยม ได้แก่ ผ้าคลุมไหล่ ผ้าขึ้น และผ้าขาวม้า

2) กลุ่มผ้าทอถ้ำลาลานข่อย เป็นกลุ่มแม่บ้านที่ได้แยกตัวออกมาจากกลุ่มทอผ้าลานข่อย เนื่องจากชาวบ้านในหมู่บ้านยากจนมีความเป็นอยู่ลำบาก การคมนาคมไม่สะดวก เกิดความลำบากในการเดินทางไปทอผ้าที่กลุ่มทอผ้าลานข่อยจึงได้แยกไปจัดตั้งกลุ่มทอผ้าถ้ำลาลานข่อยขึ้น โดยคงไว้ซึ่งรูปแบบและลวดลายในการทอที่เป็นอัตลักษณ์ของผ้าทอลานข่อยไว้ เช่น ลายดอกพะยอม ลายแก้วพรมพัฒน์ ลายแก้วประยุทธิ์ ลายเพชรสงวนนาม ลายบัวสวรรค์ ลายเกร็ดแก้ว ลายแก้วบัวหลวง ลายดอกดาหลาลายกล้วยไม้ ลายแคว้นเสด ลายดอกพะยอมเล็ก ลายดอกพะยอมใหญ่ ลายดอกพะยอมไพร และทางกลุ่มได้มีการจดทะเบียนวิสาหกิจชุมชนผ้าถ้ำลาลานข่อย จุดเด่นของผลิตภัณฑ์ คือ เนื้อผ้าแน่น เส้นใยมีคุณภาพ ลวดลายสวยงาม มีเอกลักษณ์ของตนเอง สีสดใสดูแลกร้าง่าย ราคาไม่แพง อีกทั้งสามารถนำไปทำผลิตภัณฑ์อื่นๆได้มากมาย เช่น กระเป๋า ผ้า màn ผ้าคลุมโต๊ะ ผ้าคลุมตู้เย็น และผ้าทออื่นๆ สมาชิกในกลุ่มจะเข้ามาทอผ้าหลังจากการทำสวนยางพารา บางคนนำด้ายไปทอที่บ้านแสดงดังภาพประกอบ 3

ภาพประกอบ 3 ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ผ้าทอ

1.3 กลุ่มผลิตภัณฑ์เครื่องแกง การจัดตั้งกลุ่มมาจากแนวคิดของการทำกินกันภายในหมู่บ้าน และช่วยทำอาหารในงานบุญต่างๆ สมาชิกในกลุ่มจะรวมตัวกันอย่างน้อยอาทิตย์ละ 1 ครั้ง ช่วงวันหยุดสัปดาห์หลังจากการทำยางพารา การรวมกลุ่มเครื่องแกงนี้เป็นการผลิตเครื่องแกงแบบตำมือพร้อมปรุงและปลอดสารพิษ อีกทั้งสามารถเก็บได้นานถึง 3 เดือน เนื่องจากส่วนผสมในการทำเครื่องแกงต่างๆ นั้นเน้นคุณภาพและความสดใหม่ของวัตถุดิบที่นำมาเป็นส่วนผสมโดยใช้พืชสวนครัวที่ปลูกกันเองของบ้านสมาชิกในกลุ่ม พืชสวนครัวที่เก็บมาใหม่ๆ สดๆ ไม่ใช้ยาฆ่าแมลงและสารเคมีใดๆ ผลิตภัณฑ์เครื่องแกงที่ผลิตนั้นเป็นเครื่องแกงสำหรับแกงกะทิ แกงพริก แกงคั่ว แกงส้ม (แกงเหลือง) โดยส่วนใหญ่ใช้ในการประกอบอาหารภายในหมู่บ้าน การผลิตเครื่องแกงแบบดั้งเดิมเป็นการผลิตเครื่องแกงแบบตำมือ แต่ในปัจจุบันทางกลุ่มได้มีการนำเครื่องบดมาใช้ในการผลิตเครื่องแกงแทนเนื่องจากลดระยะเวลาและจำนวนคนที่ต้องใช้ในการตำเครื่องแกง วัตถุดิบที่สำคัญที่ใช้ในการผลิต ได้แก่ พริก กระเทียม ตะไคร้ และขมิ้น แสดงดังภาพประกอบ 4

1.4 สมุนไพรพื้นบ้าน จัดตั้งกลุ่มขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ในการสืบทอดตำรายาสมุนไพร

ภาพประกอบ 4 ผลิตภัณฑ์เครื่องแกงลานข่อย

ภาพประกอบ 5 ตัวอย่างสมุนไพร

พื้นบ้านการอนุรักษ์ไว้ซึ่งภูมิปัญญาไทยในการใช้พืชพื้นบ้านรักษาโรค และรักษาวัฒนธรรมพื้นบ้านตามวิถีการแบบดั้งเดิม ในสวนสมุนไพรมีสมุนไพรประเภทต่างๆ กว่า 5,000 ชนิด ซึ่งปลูกไว้ในถุงเพาะชำ ในกระถาง ในล้อยาง และในดิน จึงทำให้สวนสมุนไพรแห่งนี้เป็นศูนย์กลางในเรียนรู้เรื่องพืชสมุนไพรให้แก่นักเรียน นักศึกษา เกษตรกร และผู้ที่มีความสนใจ อีกทั้งยังมีตำรารักษาโรคด้วยสมุนไพรพื้นบ้านมากกว่า 50 เล่ม เพื่อการเรียนรู้สำหรับแพทย์แผนไทย และการรักษาผู้ป่วยด้วยยาต้ม เช่น การรักษาตับอักเสบ-ดีซ่าน อาการปวดเมื่อยบริเวณหลัง ปวดเข่า ปวดสะโพก เจ็บสันเท้า อันเป็นสาเหตุ เนื่องจากไขมันอุดตันเส้นเลือด เป็นต้น รายละเอียดแสดงดังภาพประกอบ 5

1.5 กลุ่มหนึ่งตะลุง มีการจัดตั้งกลุ่มโดยมีนายวิเชียร คงเหลือ เป็นประธานกลุ่ม การผลิตตัวหนึ่งตะลุงนี้ใช้หนังวัวที่ผ่านการฟอกจากโรงงาน แล้วนำมาวาดลวดลายแบบร่างตามตัวละครที่ต้องการหลังจากนั้นทำการแกะสลักที่วาดไว้ก่อนจะนำไปทาสีตามแบบผลิตภัณฑ์ของ

กลุ่มมีทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ หนึ่งตะลุงแต่ละตัวจะมีลักษณะและรูปแบบที่แตกต่างกันออกไปตามตัวละครในวรรณคดีต่างๆ

2. ศักยภาพของการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชนบ้านลานข่อย ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง สามารถสรุปได้ดังนี้

2.1 ศักยภาพของชุมชน สิ่งที่เป็นจุดแข็งซึ่งเอื้อต่อการบริหารจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพมีดังนี้

1) ชุมชนเป็นพื้นที่ที่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์และมีความหลากหลาย

2) สภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีความสมบูรณ์ ได้แก่ ป่าไม้ แหล่งน้ำ สัตว์ป่า และทรัพยากรดินที่อุดมสมบูรณ์

3) พื้นที่ชุมชนสามารถจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวได้ตลอดทั้งปี

4) ที่ตั้งอยู่ในบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเทือกเขาบรรทัดเป็นแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

5) ชุมชนมีการบริหารจัดการและ พัฒนาการแหล่งท่องเที่ยวในพื้นที่ด้วยตนเอง

6) ชุมชนมีพื้นที่สำหรับจัดทำแหล่ง เรียนรู้ที่มีความหลากหลาย

7) มีปราชญ์ชาวบ้านที่มีความรู้ความ สามารถทางภูมิปัญญาท้องถิ่น

8) ชุมชนลานข่อยเป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งและเป็นที่รู้จักของประชาชนทั่วไป ในเรื่องการท่องเที่ยวแบบผจญภัย

9) ผู้นำชุมชนเป็นคนที่มีความวิสัยทัศน์ กว้างไกล

2.2 ปัญหาในชุมชน เป็นจุดอ่อนด้านการ บริหารจัดการการท่องเที่ยวและการจัดการความรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนที่จำเป็นต้องพัฒนา หรือแก้ไข ในการดำเนินการของชุมชนให้เกิด ผลสัมฤทธิ์ สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ประชาชนในพื้นที่ยังไม่ได้มีการนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นไปเชื่อมกับการท่องเที่ยวของ ชุมชนอย่างเป็นรูปธรรม

2) ประชาชนไม่เห็นความสำคัญ ของการจัดการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยงกับภูมิปัญญา ท้องถิ่นเท่าที่ควร

3) ขาดการประชาสัมพันธ์ด้าน การท่องเที่ยวด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นเนื่องจาก ชุมชนไม่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยว จำนวนมาก

2.3 โอกาสในการพัฒนา ปัจจัยภายนอก ที่สนับสนุนการพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ ในชุมชนสรุปได้ดังนี้

1) การสนับสนุนด้านวิชาการจาก สถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ ทั้งใน จังหวัดพัทลุงและต่างจังหวัด ได้แก่ มหาวิทยาลัย หาดใหญ่ และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของ มนุษย์

2) การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กำลัง เป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว

3) งบประมาณจากเทศบาลตำบล ลานข่อย

2.4 อุปสรรคและปัจจัยภายนอกในการ จัดการท่องเที่ยวของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ เทือกเขาบรรทัด สามารถสรุปได้ดังนี้

1) ขาดงบประมาณในการพัฒนา สาธารณูปโภค โครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน หนทาง สถานที่พัก เป็นต้น

2) การแข่งขันทางการตลาด เนื่องจากมีพื้นที่ในการจัดการท่องเที่ยวเชิง อนุรักษ์ที่มีสภาพแวดล้อม ลักษณะทางภูมิศาสตร์ คล้ายคลึงกัน

สรุปและอภิปรายผล

การศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชน บ้านลานข่อย ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง สามารถอภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านลาน ข่อย ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัด พัทลุง ประกอบด้วยภูมิปัญญาด้านหัตถกรรม ไม่กึ่ง การผ้าทอ (กลุ่มผ้าทอลานข่อย และ กลุ่มทอผ้าถ้ำลาลานข่อย) กลุ่มผลิตภัณฑ์ เครื่องแกง กลุ่มสมุนไพรเพื่อการยังชีพแบบ พื้นบ้าน กลุ่มหนึ่งตะลุง นับว่าเป็นภูมิปัญญา พื้นบ้านที่เหมาะสมแก่การสืบสืบทอดให้คงอยู่ เพราะ มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของพื้นที่เป็น ภูมิปัญญาที่ควรให้การสนับสนุนและการส่งเสริม ให้เกิดการอนุรักษ์การสืบทอดภูมิปัญญาท้อง ถิ่นเกิดความยั่งยืน สอดคล้องกับกนกพร จิมพลี (2555) การส่งเสริมการจัดกิจกรรมการสืบทอด

ภาคใต้ ได้แก่ มหาวิทยาลัยทักษิณมหาวิทยาลัยหาดใหญ่ และกรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์กำลังเป็นที่นิยมของนักท่องเที่ยว งบประมาณจากเทศบาลตำบลลานข่อย 4) อุปสรรคจากภายนอก ปัจจัยภายนอกที่เป็นอุปสรรคในการจัดการท่องเที่ยวของพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าเทือกเขาบรรทัด ได้แก่ ขาดงบประมาณในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนนหนทาง สถานที่พัก การแข่งขันทางการตลาด จากสภาพดังกล่าวจะเห็นว่าพื้นที่ชุมชนลานข่อยเป็นชุมชนที่ภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นเอกลักษณ์ของชุมชนเป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่สมบูรณ์แต่ขาดการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นทั้งนี้อาจเนื่องมาจากชุมชนยังไม่มีตระหนักถึงความสำคัญในการเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเพื่อการอนุรักษ์ที่ยั่งยืน การเชื่อมโยงภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการท่องเที่ยวเป็นสิ่งที่สำคัญเพราะนอกจากจะเป็นการถ่ายทอดองค์ความรู้ด้านภูมิปัญญาของชุมชนแล้วยังเป็นการเพิ่มโอกาสในการสร้างรายได้และการสร้างงานให้แก่สมาชิกในกลุ่มต่างๆ นอกจากนี้การสนับสนุนของหน่วยงานต่างๆ ในชุมชนทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชนมีผลให้เกิดความเข้มแข็งในการอนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่นสอดคล้องกับวฒินุญ ศิริวรสกุล และวัชรินทร์ อินทพรหม (2559) ศึกษาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่การท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์วัฒนธรรม กรณีศึกษาตำบลเกาะเกิดอำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าการถ่ายทอดองค์ความรู้ยังขึ้นอยู่กับความสนใจเป็นรายบุคคลและการถ่ายทอดผ่านครัวเรือนยังไม่มี การจัดอบรมองค์ความรู้ให้กับลูกหลาน หรือผู้ที่สนใจทั่วไป การที่ชุมชนยังขาดการจัดประชุมร่วมกันอย่างเป็นระบบ เพื่อกำหนดทิศทางของกลุ่ม และการขาดการบริหารจัดการในรูปแบบ

องค์กรเพื่อแบ่งหน้าที่กันทำการบริหารยังกระจุกตัวอยู่ที่คนบางกลุ่ม สอดคล้องกับ Marquardt and Reynolds (1994) ได้กล่าวว่า การที่องค์กร หรือชุมชนจะแก้ปัญหาเรื่องการรวบรวมองค์ความรู้ และสร้างความร่วมมือให้เกิดประสิทธิภาพได้ หากมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมขององค์กร เนื่องจากสภาพแวดล้อมมีผลต่อการเรียนรู้ของประชาชนในชุมชนและนักท้องถิ่น ดังนั้นชุมชนจึงควรวิเคราะห์สภาพแวดล้อมของชุมชนว่าเป็นเช่นไร และสภาพแวดล้อมอย่างไรที่เหมาะสมต่อการจัดการเรียนรู้ของชุมชน และสภาพแวดล้อมใดที่เป็นปัญหา อุปสรรคต่อการเรียนรู้ของชุมชนให้ชัดเจน

สรุป

1) ข้อมูลองค์ความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนบ้านลานข่อย ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ได้แก่ หัตถกรรมไม้กลึง ผ้าทอลานข่อย หนึ่งตะลุง เครื่องแกง สมุนไพรพื้นบ้าน 2) ศักยภาพการจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการเรียนรู้ในชุมชนตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ผู้นำที่มีศักยภาพ เป็นชุมชนที่มีความเข้มแข็งในการจัดการท้องถิ่น มีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะของชุมชนด้านภูมิปัญญาท้องถิ่นที่หลากหลาย การจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นของตำบลลานข่อยขาดความเป็นรูปธรรมและแบบแผนที่ชัดเจน ขาดการจัดทำสื่อองค์ความรู้ที่เหมาะสมในการถ่ายทอด ขาดการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาเชื่อมโยงกับกิจกรรมการท้องถิ่นของชุมชน ขาดการบริหารจัดการความรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เป็นแหล่งเรียนรู้ของชุมชน สถานศึกษา นักท้องถิ่น การถ่ายทอดองค์ความรู้ของชุมชนมุ่งเน้นกลุ่มที่มาศึกษา ขาดการถ่ายทอดไปยังกลุ่มเยาวชนของพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับชุมชน

1.1 ควรมีการส่งเสริมการจัดกิจกรรมการสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นภายในชุมชนเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนัก เห็นถึงคุณค่าความสำคัญของภูมิปัญญาท้องถิ่นอันดีงามและร่วมกันสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นของชุมชนให้คงอยู่สืบไป

1.2 ชุมชนควรมีแผนการพัฒนาและสืบทอดภูมิปัญญาท้องถิ่นอย่างเป็นรูปธรรม โดยมีการกำหนดไว้ในแผนพัฒนาชุมชนไว้เป็นลายลักษณ์อักษร

1.3 การสร้างความรู้ สมาชิกในกลุ่มมีความจำกัดในเรื่องของเวลาทำให้ประสิทธิภาพในการสร้างความรู้ลดลง เนื่องจากกิจกรรมการทอดผ้าทำเครื่องแกง เป็นอาชีพเสริมทางกลุ่มจึงควรนัดแนะเวลาที่แน่นอนในการเริ่มกิจกรรมเพื่อไม่ให้กระทบกับอาชีพหลัก

1.4 การจัดเก็บความรู้ การจัดเก็บความรู้ของกลุ่มต่างๆ ยังไม่ได้มีการจัดเก็บเพื่อให้ง่ายต่อการสืบค้น ยังเป็นความรู้ฝังลึกที่มีอยู่ในตัวคน มีการจัดเก็บความรู้ที่เป็นลายลักษณ์อักษรมีเพียงข้อมูลด้านบุคลากร หากยังไม่มีมีการบันทึกข้อมูลความรู้ที่มีอยู่อาจจะสูญหายไปได้ องค์การบริหารส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานควรเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดเก็บความรู้ให้อยู่ในรูปแบบที่ง่ายต่อการสืบค้นและการเรียนรู้ในครั้งต่อไป

1.5 การถ่ายทอดความรู้และการใช้ประโยชน์ ส่วนใหญ่ผู้นำกลุ่มจะเป็นผู้มีบทบาทในการถ่ายทอดองค์ความรู้ ส่วนสมาชิกในกลุ่มยังขาดทักษะทางด้านการถ่ายทอดความรู้ ทางกลุ่มจึงควรมีการพัฒนาทักษะในการถ่ายทอดความรู้ของสมาชิกในกลุ่มให้มีความเชี่ยวชาญมากขึ้น

1.6 ชุมชนควรสร้างกระบวนการเรียนรู้ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย เช่น การจัดทำหนังสือ

การกระตุ้น การจัดทำวิดีโอในการถ่ายทอดความรู้
การส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในการเป็น
วิทยากรในการจัดการความรู้ของชุมชน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงาน ภาครัฐ

2.1 สถาบันการศึกษาควรมีการส่งเสริม
การจัดทำหลักสูตรภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยมีการ
ทำเป็นหลักสูตรอย่างเป็นรูปธรรม

2.2 หน่วยงานภาครัฐ ได้แก่ เทศบาล
ตำบลลานข่อย ศูนย์ส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมจังหวัด
พัทลุง ควรมีการสนับสนุนการจัดการความรู้
ภูมิปัญญาท้องถิ่นให้มากขึ้น โดยมีการบริหาร
จัดการจัดหน่วยงานที่รับผิดชอบไว้อย่างชัดเจน

3. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้ง ต่อไป

3.1 ควรมีการศึกษาถึงปัจจัยที่จะส่งเสริม

การจัดการความรู้ชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการ
จัดการความรู้เพื่อสืบสานอาชีพท้องถิ่นให้คงอยู่และ
ยั่งยืนมากขึ้น

3.2 ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการ
ความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นในเชิงบูรณาการด้วย
เทคโนโลยี เพื่อให้สามารถนำรูปแบบการจัดการ
ความรู้ไปใช้ในกลุ่มองค์กรชุมชนที่มีภูมิปัญญา
ท้องถิ่นในด้านอื่นๆ ได้มากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอขอบคุณสำนักงานคณะ
กรรมการการอุดมศึกษาที่ได้สนับสนุนทุนในการ
ดำเนินการวิจัยครั้งนี้ และขอขอบคุณผู้นำชุมชน
ประชาชนในพื้นที่ นักท่องเที่ยว สถานศึกษา
สมาชิกในทีมวิจัยและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการ
ดำเนินการวิจัยที่ช่วยให้งานวิจัยเล่มนี้สำเร็จลุล่วง
ไปได้ด้วยดี

เอกสารอ้างอิง

- กนกพร นิมพลี. (2555). รูปแบบการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นด้านหัตถกรรมเครื่องจักสาน: กรณี
ศึกษาวิสาหกิจชุมชน จังหวัดนครราชสีมา. (ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต). คณะพัฒนาสังคมและ
สิ่งแวดล้อม สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ดวงธิดา พัฒโน และคณะ. (2555). การพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเชิงสร้างสรรค์โดยการมีส่วนร่วม
ของชุมชนในตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง. รายงานการวิจัย สำนักงาน
คณะกรรมการการอุดมศึกษา.
- เทศบาลตำบลลานข่อย. (2558). รายงานผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ 2557. เทศบาลตำบล
ลานข่อย. พัทลุง.
- วณิญา ศิริวรสกุล และวัชรินทร์ อินทพรหม. (2559). ศึกษาการจัดการความรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นสู่
การท่องเที่ยวเชิงนิเวศวัฒนธรรม กรณีศึกษาตำบลเกาะเกิด อำเภอบางปะอิน จังหวัด
พระนครศรีอยุธยา. วารสารวิจัยราชภัฏพระนคร สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 11 (1).
- Marquardt, M.J. & Reynolds, A. (1994). *The Global learning organization*. Burr Ridge: Irwin
Professional Publishing.